

■ Ἀπὸ τὸ Ὁρθόδοξο Ἀγιολόγιο τῆς Ἀνατολῆς

Ὁ Ὅσιος Μιχαήλ, ὁ Σύγκελλος καὶ Ὁμολογητῆς † 18η Δεκεμβρίου

Στίχοι

*Οὐκ, εἰ τελευτῆς Μιχαήλ, τοῦτο ξένον·
Ἄλλ' εἰ θανὸν ζῆς, ὡς περ οὖν ζῆς ἀζίως.*

Ὁ Ὅσιος Μιχαήλ ἦταν γόνος εὐλαβοῦς οἰκογενείας τῶν Ἱεροσολύμων. Ἀφιερώθηκε στὸν Θεὸ σὲ ἡλικία τριῶν ἐτῶν καὶ ὅλοι τὸν θαύμαζαν γιὰ τὴν πρόοδό του στὰ ἱερά γράμματα καὶ τὴν θύραθεν παιδεΐα.

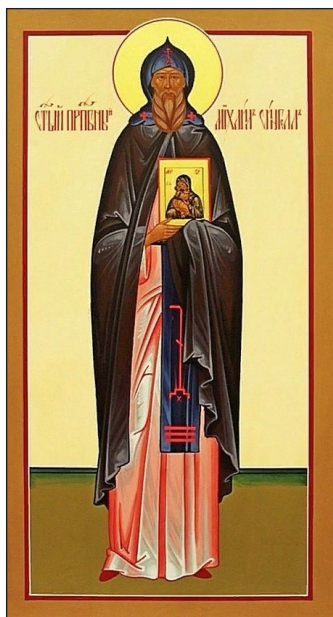
Ὄταν κοιμήθηκε ὁ πατέρας του, ἔπεισε τὴν μητέρα του καὶ τὶς δύο ἀδελφές του νὰ γίνουν Μοναχὲς σὲ ἓνα Κοινόβιο τῆς πόλεως καὶ ὁ ἴδιος μετέβη στὴν Λαύρα τοῦ Ἁγίου Σάββα.

Ἦταν τότε εἴκοσι πέντε ἐτῶν καὶ μὲ τόσο ζῆλο ἐπιδόθηκε στὴν ἄσκησι καὶ στὴν τήρησι τῶν ἁγίων Ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ, ὥστε πολὺ σύντομα ξεπέρασε τοὺς πλέον δοκιμασμένους Μοναχοὺς.

Ἐπὶ δεκαοκτὼ ἔτη ἔτρωγε μόνο κάθε δύο ἢ τρεῖς ἡμέρες ὀλίγα λαχανικά, καὶ μόνο τὰ Σάββατα καὶ τὶς Κυριακὲς ἔτρωγε ψωμί. Ταπεινός, πρᾶος καὶ δίχως ἴδιον θέλημα, διακονοῦσε τοὺς πάντες καὶ τὸν καθένα ὡς τύπον Χριστοῦ.

Ἐπειτα ἀπὸ δώδεκα ἔτη, ὁ Ἠγούμενος ἀπεφάσισε νὰ τὸν χειροτονήσῃ Πρεσβύτερο καὶ ὁ Μιχαήλ, δραττόμενος αὐτῆς τῆς ἀνόδου στὴν ἐκκλησιαστικὴ ἱεραρχία ὡς ἀπαρχὴ νέων πνευματικῶν ἀναβάσεων,

έλαβε την εὐλογία νὰ ἀποσυρθῆ σὲ στενὸ καὶ ἀπομονωμένο σπήλαιο, ὅπου, στερημένος κάθε ἄνεσι καὶ ἀνθρωπίνη παρηγορία, συννμιλοῦσε ἀδιαλείπτως μετὸν Θεό. **Δί**γο καιρὸ ἀργότερα, ὁ Ἡγούμενος τοῦ ἀνέ-θεσε δύο κατὰ σάρκα Ἀδελφοὺς ὡς ὑποτακτικούς, τὸν ἡλικίας εἴκοσι πέντε ἐτῶν Θεόδωρο καὶ τὸν εικοσιδυάχρονο Θεοφάνη, γιὰ νὰ τοὺς διδάξῃ τὴν ἐπιστήμη τῶν ἐπιστημῶν καὶ τὴν μοναχικὴ τάξι¹.

Τὸν Γέροντα καὶ τοὺς δύο μαθητὲς τοὺς ἔνωσε τόση ἀγάπη καὶ τόσοσ ζῆλος διάπυρος γιὰ τὴν υπεράσπισι τῆς ἀληθείας, ὥστε ταλαιπωρίες, βάσανοι, χωρισμοί, ἀκόμη καὶ ὁ ἴδιος ὁ θάνατος δὲν μπορούσαν παρὰ νὰ τοὺς κάνουν νὰ λάμπουν, ὅπως ὁ χρυσοῦς ἐν χωνευτήριω.

Όταν ὁ Μιχαὴλ ἔφθασε σὲ ἡλικία πενήντα ἐτῶν, διωρίσθηκε Σύγκελλος² ἀπὸ τὸν Πατριάρχη Θωμᾶ καὶ ἐγκαταστάθηκε μαζί με τοὺς δύο ὑποτακτικούς του, οἱ ὁποῖοι εἶχαν χειροτονηθῆ Ἱερεῖς, στὴν Μονὴ τῶν Σπουδαίων, ἡ ὁποία εὐρίσκετο ἐντὸς τῆς πόλεως τῶν Ἱεροσολύμων, πλησίον τοῦ Παναγίου Τάφου.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη (περὶ τὸ 811), οἱ Φράγκοι μοναχοὶ τοῦ Ὅρους τῶν Ἐλαιῶν, οἱ ὁποῖοι ἠθελαν νὰ ἀκολουθήσουν τὰ ἤθη τῆς αὐλῆς τοῦ Καρλομάγνου, δημιούργησαν ταραχὲς στὴν Ἁγία Πόλι, μετὸ νὰ ἀπαγγέλουν τὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως μετὴν αἰρετικὴ προσθήκη, ἡ ὁποία ὀρίζει ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐκπορεύεται καὶ ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ (Filioque), σὲ ἀντίθεσι πρὸς ὅσα διδάσκουν ἡ Ἁγία Γραφή καὶ οἱ Οἰκουμενικὲς Σύνοδοι.

Ό Ἅγιος Μιχαὴλ ἀνέλαβε ἀμέσως τὴν υπεράσπισι τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ἐστάλη ἀπὸ τὸν Πατριάρχη μαζί με τοὺς δύο ὑποτακτικούς του καὶ τὸν Μοναχὸ Ἰῶβ σὲ ἀποστολὴ στὸν πάπα τῆς Ρώμης Λέοντα Γ', γιὰ νὰ τὸν ἐνημερώσουν γιὰ τὴν ὑπόθεσι καὶ νὰ τοῦ ζητήσουν νὰ διακηρύξῃ τὴν κοινὴ πίστι Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως. **Ό** Πατριάρχης τοὺς ἀνέθεσε ἐπίσης νὰ αἰτηθοῦν τὴν ὑλικὴ βοήθεια τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης γιὰ τοὺς Ναοὺς καὶ τὶς Μονὲς τῶν Ἱεροσολύμων, οἱ ὁποῖοι ἐστέναζαν ἐξ αἰτίας τῆς βαρειᾶς φορολογίας ποὺ εἶχαν ἐπιβάλει οἱ Ἀραβες κατακτητὲς.

Όι Ἅγιοι Ὁμολογητὲς ὅμως δὲν ἔφθασαν ποτὲ στὸν προορισμὸ τους. **Σ**ταμάτησαν στὴν Κωνσταντινούπολι στὴν ἐποχὴ ποὺ ὁ Αὐτο-

κράτορας Λέων Ε΄ ὁ Ἀρμένιος καὶ ὁ Πατριάρχης Θεόδοτος εἶχαν μόλις ἀναζωπυρώσει τὴν αἵρεσι τῆς Εἰκονομαχίας, ἡ ὁποία εἶχε καταδικαστεῖ τὸ 787 ἀπὸ τὴν Ζ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδο τῆς Νικαίας³.

Ὁ Μιχαὴλ δὲν δίστασε νὰ ἐλέγξῃ ἀπροκάλυπτα τὸν ἀσεβῆ καὶ σκληρόκαρδο Ἡγεμόνα, διακηρύνων ὅτι ἡ τιμὴ τῶν σεπτῶν Εἰκόνων εἶναι Ὁμολογία τῆς Πίστεώς μας στὴν Ἐνσάρκωσι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Παραμένων κωφὸς στὰ ἐπιχειρήματά του, ὁ τύραννος διέταξε νὰ τοὺς συλλάβουν καὶ νὰ τοὺς ρίξουν στὴν φυλακὴ, τὴν λεγομένη Φιάλη.

Ἐμειναν ἐκεῖ πολλὲς ἡμέρες, ἀρνούμενοι νὰ πάρουν τροφὴ ἀπὸ τὰ χέρια τῶν αἰρετικῶν. Ἀφοῦ μὲ ἀνδρεῖο φρόνημα ἀντιστάθηκαν στὶς προσπάθειες τοῦ Ἰωάννου τοῦ Γραμματικοῦ, μελλοντικοῦ εἰκονομάχου Πατριάρχου, νὰ τοὺς μεταστρέψῃ, τοὺς χώρισαν· ὁ Ἅγιος Μιχαὴλ καὶ ὁ Ἰῶβ ἔμειναν στὴν Φιάλη ἐνῶ οἱ δύο Ἀδελφοὶ ἐξωρίσθησαν.

Μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Λέοντος (820), ἀνῆλθε στὸν θρόνο ὁ Μιχαὴλ Β΄ († 829)· ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του, παρ' ὅτι ἦταν καὶ αὐτὸς εἰκονομάχος, οἱ διώξεις κάπως ἐκόπασαν καὶ ὁ Μιχαὴλ ἐστάλη, μαζὶ μὲ τὸν Ἰῶβ, σὲ μία Μονὴ τοῦ Ὀλύμπου τῆς Βιθυνίας, ὅπου εἶχε τὴν δυνατότητα νὰ συγγράψῃ, ὅπως ὁ Θεόδωρος ὁ Στουδίτης, ἀναρίθμητες ἐπιστολὲς ὑπερ-ασπιζόμενος τὴν Ὁρθόδοξο Πίστι.

Τὸ 834 ἀνῆλθε στὸν θρόνο ὁ Θεόφιλος (829-842), Ἡγεμὼν σκληρόκαρδος, ὁ ὁποῖος διέταξε νὰ φέρουν τὸν Μιχαὴλ στὴν Βασιλεύουσα καὶ νὰ τὸν κλείσουν στὴν φοβερὴ φυλακὴ τοῦ Πραιτωρίου, ὅπου ὁ Ἅγιος ἔμεινε ἐγκλειστος ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη, σὲ συνθήκες ἀπάνθρωπες, μὲ τὰ πόδια στὴν ποδοκάκη, σὲ πλήρη ἀπομόνωσι καὶ σιωπῇ, μὲ ἀποτελεσμα νὰ πάθῃ κόφωσι καὶ νὰ χάσῃ σχεδὸν ὁλότελα τὴν ὄρασί του.

Ὁταν πληροφορήθηκε, ὅτι οἱ ὑποτακτικοὶ τοῦ Θεόδωρος καὶ Θεοφάνης εἶχαν ὑπομείνει ἔνδοξα τὶς προσβολές, τὶς βασάνους καὶ τὴν φρικτὴ ἀναγραφὴ ἱαμβικῶν στίχων στὸ μέτωπό τους, ὁ ἐν Χριστῷ πατέρας τους χάρηκε, διότι τέτοιες τιμωρίες ἀποτελοῦν τὴν σφραγίδα τῆς αἰωνίου ζωῆς, ὅπως οἱ ἐκλεκτοὶ στὴν *Ἀποκάλυψι*, οἱ ὁποῖοι φέρουν γραμμένο στὸ μέτωπό τους τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ (Ἀποκ. ιδ' 1), καὶ τοὺς χαιρέτησε ὡς ζῶσες εἰκόνες τοῦ Χριστοῦ.

Ὁταν ἀπέθανε ὁ Θεόφιλος (842), ἡ σύζυγός του Ἁγία Θεοδώρα († Μνήμη: 11η Φεβρουαρίου) καὶ ὁ υἱὸς του Μιχαὴλ Γ΄ ἔθεσαν

τέρμα στους διωγμούς και ἀπελευθέρωσαν τους ἐξορισθέντες. **Θ**έαμα ὄντως θαυμαστὸ ἦταν νὰ βλέπη κανεὶς ὄλους ἐκείνους τοὺς Ἁγίους Ὁμολογητὰς τῆς Πίστεως, ὁ καθένας τῶν ὁποίων ἔφερε τὰ σημεῖα τοῦ ἀγῶνος καὶ τῶν μαρτυρίων, συγκεντρωμένους στὴν πόλι, ὅπως οἱ ἐκλεκτοὶ τῆς Ἄνω Ἱερουσαλήμ, ἡ Ὅποία θὰ κατέλθῃ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ στὸ τέλος τοῦ κόσμου.

Πολλοὶ πρότειναν τότε νὰ γίνῃ Πατριάρχης ὁ Μιχαὴλ, ἀλλὰ ὁ ταπεινὸς Μοναχὸς προτίμησε νὰ λάβῃ τὸ ἀξίωμα ὁ φίλος καὶ μαθητὴς του Μεθόδιος († Μνήμη: 14η Ἰουνίου), ὁ ὁποῖος ἐπίσης εἶχε ὑποστῆ βασάνους καὶ ἐξορίες. **Ο** Μιχαὴλ τοποθετήθηκε κατόπιν ἀπὸ τὸν νέο Πατριάρχη Σύγκελλος καὶ Ἡγούμενος τῆς Μονῆς τῆς Χώρας³, ἡ ὁποία δεχόταν ἀποκλειστικὰ Μοναχοὺς προερχομένους ἀπὸ τὴν Παλαιστίνη καὶ εἶχε ἐγκαταλειφθῆ καὶ ὑποστῆ πολλὰς ζημιὰς κατὰ τὴν διάρκειά τῶν διωγμῶν. **Μ**ὲ ἀκάματο ζῆλο ὁ Μιχαὴλ συγκέντρωσε γύρω του περὶ τοὺς ἑκατὸ Μοναχοὺς, οἱ ὁποῖοι διψοῦσαν γιὰ τὴν διδασκαλία του.

Σὲ ἡλικία ὀγδόνα πέντε ἐτῶν, ὁ Μιχαὴλ βιαζόταν νὰ συναντήσῃ τὸν Θεόδωρο καὶ τὸν Θεοφάνη στὶς Οὐράνιες μονές, καὶ πληροφορήθηκε παρὰ Θεοῦ τὴν ἐπικειμένη ἐκδημία του.

Ὁ Ὅσιος Μιχαὴλ,
δεύτερος ἀπὸ κάτω.

Συγκέντρωσε γύρω του τοὺς Μοναχοὺς του γιὰ μία τελευταία κατήχησι, καὶ κατόπιν, ἀφοῦ χαιρέτησε τὸν εὐλαβῆ Βασιλέα καὶ τὴν μητέρα του, πέρασε τὶς τελευταῖες του ἡμέρες μὲ ἀδιάλειπτο προσευχὴ καὶ θεῖες συνομιλίες στὸ κελλί τοῦ Πατριάρχου Μεθοδίου, ὅπου ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ στὶς 4 Ἰανουαρίου 846⁴.

Ετάφη στὴν Μονὴ του, μαζί μὲ ἄλλους Ὁμολογητὰς: τὸν Πατριάρχη Γερμανὸ († Μνήμη: 12η Μαΐου) καὶ τὸν Ἅγιο Θεόδωρο τὸν Γραπτὸ († Μνήμη: 27η Δεκεμβρίου).

*Τῶ δὲ ἐν Τριάδι Παναγίῳ Θεῶ,
τῶ ἐνδοξαζομένῳ ἐν τοῖς Ἁγίοις Αὐτοῦ,
προσκύνησις καὶ εὐχαριστία,
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν!*

---

1. Βλ. τὸν Βίο τοῦ Ἁγίου Θεοφάνους τοῦ Γραπτοῦ († Μνήμη: 11η Ὀκτωβρίου) καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του, Ἁγίου Θεοδώρου († Μνήμη: 27η Δεκεμβρίου).

2. Σύγκελλος εἶναι ὁ Πρεσβύτερος ποὺ ἐκτελεῖ χρέη βοηθοῦ, συμβούλου, καὶ σὲ ὠρισμένες περιπτώσεις ἀντικαταστάτου ἐνὸς Ἐπισκόπου.

3. Τὸ σημερινὸ Καχριε Τζαμί ὀνομαστὴ γιὰ τὶς τοιχογραφίες καὶ τὰ ψηφιδωτά της.

4. Ἡ ἡμερομηνία τῆς Μνήμης του, 18η Δεκεμβρίου, εἶναι ἐκείνη τῆς ἀρχῆς τῆς ἀρρώστιας του καὶ ὄχι τῆς ἐκδημίας του, σύμφωνα με τὸν ἀρχαῖο βίο τοῦ Ἁγίου. Ἀποδίδονται στὸν Ἅγιο Μιχαὴλ τὸν Σύγκελλο πολλὰ συγγράμματα, ρητορικὰ κυρίως, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἓνας ἐγκωμιαστικὸς Λόγος γιὰ τὸν Ἅγιο Διονύσιο τὸν Ἀρεοπαγίτη, μία ἀξιόλογη ὁμιλία γιὰ τὴν Σύναξι τῶν Ἀρχαγγέλων, ἓνας Βίος τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, κ.ἄ.